

MEDEDELING

Referentienummer: MLER_013

Datum: 2015-05-22

Gewijzigd: 2016-11-24

Contact: Dienst Lerenden

info.lerenden@katholiekonderwijs.vlaanderen

Participatiedecreet: leerlingenraad

1 Inleiding

Katholiek Onderwijs Vlaanderen vindt een participatieve schoolcultuur¹ met leerlingen, ouders en personeelsleden belangrijk. We kozen ervoor om onze visie op participatie van leerlingen, personeel en ouders en de praktische uitwerking van de verschillende raden (schoolraad, medezeggenschapsraad, pedagogische raad, leerlingenraad, ouderraad) uit elkaar te zetten in verschillende mededelingen:

Visieteksten

- [Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#) (MLER_046)
- [Leerlingenparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#) (MLER_045)

Werking formele participatie

- [Participatiedecreet: de schoolraad](#) (MLER_018)
- [Participatiedecreet: ouderraad](#) (MLER_012)
- [Participatiedecreet: pedagogische raad](#) (MLER_014)
- [Participatiedecreet: leerlingenraad](#) (MLER_013)

In deze mededeling leggen we de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheden en de werking van de leerlingenraad uit.

¹ Je vindt hierover informatie in de mededeling "[Leerlingenparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#)" (MLER_045) en de mededeling "[Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#)" (MLER_046).

2 Visie op het participatiedecreet

Scholen hebben een rijke traditie om samen met geëngageerde mensen hun beleid vorm te geven. Ze zorgen er bewust voor dat de diverse onderdelen van de eigen schoolstructuur (bv. kleuter- en lagere school in de basisschool, of verschillende graden, onderwijsvormen, studierichtingen in de secundaire school of opleidingsvorm) representatief vertegenwoordigd zijn. De verschillende betrokkenen investeren hier veel tijd en energie in. Katholiek Onderwijs Vlaanderen is een voorstander van het huidige participatiedecreet. Het houdt het evenwicht tussen flexibiliteit en decretale regels. Elke school en elke geleding organiseert zich het best volgens de eigen cultuur. Dit leidt tot een hogere transparantie en minder planlast voor alle betrokkenen.

3 Wetgeving

De regeling over de participatie op school van leerlingen in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs (voltijds en deeltijds) is opgenomen in:

- het decreet van 2 april 2004 "[Participatie op school en de Vlaamse onderwijsraad](#)"
- de ministeriële omzendbrief GD/2004/03 van 13 juli 2004 "[Lokale participatieregeling in het basis- en secundair onderwijs](#)".

4 Een leerlingenraad oprichten

4.1 Wie mag de oprichting vragen en onder welke voorwaarden

Voor basisscholen is er geen verplichting om een leerlingenraad te hebben. Tenzij ten minste 10% van de leerlingen van de leeftijdsgroep elf- tot dertienjarigen erom vraagt. Voor basisscholen met minder dan 30 leerlingen van de leeftijdsgroep elf- tot dertienjarigen, moeten er minstens 3 leerlingen om de oprichting vragen. Dan is het schoolbestuur verplicht om een leerlingenraad op te richten.

Scholen secundair onderwijs zijn verplicht een leerlingenraad in de zin van het participatiedecreet op te richten. Een uitzondering hierop is enkel mogelijk als de eigen, alternatieve vorm van leerlingenparticipatie in het schoolreglement is opgenomen en als niet minstens tien procent van de leerlingen (met een minimum van drie leerlingen) vragen om de oprichting van een leerlingenraad in de zin van het participatiedecreet².

4.2 Organisatie verkiezingen bij oprichting

De schoolraad, het schoolbestuur en de leerlingen bekijken samen wanneer de leerlingenraad best wordt opgericht. Het schoolbestuur staat samen met de schoolraad in voor de samenstelling van de leerlingenraad. Bij de oprichting moet dit gebeuren via verkiezingen waarbij alle leerlingen zich verkiesbaar kunnen stellen en stemgerechtigd zijn. Voor het begrip leerling, zie punt 7.1 Samenstelling leerlingenraad.

Het is aangewezen om eerst een kiesreglement uit te werken voor je verkiezingen organiseert. Het schoolbestuur stelt dit op samen met de schoolraad of de niet-decretale schooleigen participatievorm. Het model van Katholiek Onderwijs Vlaanderen van het kiesreglement voor de leerlingenraad vind je als [bijlage 1](#) bij deze mededeling.

² Je kunt in dit verband inspiratie opdoen in de mededeling "[Leerlingenparticipatie - visie en suggesties voor een schooleigen invulling](#)" (MLER_045). De klemtoon in deze mededeling ligt op praktische tips en concrete voorbeelden.

Het aantal mandaten is decretaal niet vastgelegd. Omdat het schoolbestuur verantwoordelijk is voor de verkiezingen, beslist deze bij de oprichting van de leerlingenraad hoeveel mandaten er zijn. Uiteraard doet zij dit in overleg met de schoolraad en met de bestaande, schooleigen inspraakorganen. Het aantal mandaten leg je vooraf vast in het kiesreglement.

Als het aantal toe te wijzen mandaten groter of gelijk is aan het aantal kandidaten wordt de verkiezingsprocedure beëindigd. In dat geval zijn alle op de kandidatenlijst vermelde kandidaten van rechtswege verkozen. Als het aantal mandaten voldoende hoog is, zullen er m.a.w. geen verkiezingen nodig zijn.

Hou er rekening mee bij de oprichting van een leerlingenraad dat de vertegenwoordiging van de leerlingen in de schoolraad niet kan wijzigen - tenzij vrijwillig - tot het einde van het mandaat van de schoolraad. Leden van de schoolraad hebben het recht om het mandaat uit te doen.

Na de oprichting van de leerlingenraad moet een huishoudelijk reglement worden opgesteld (zie 7.8 Huishoudelijk reglement voor de verplichte inhoud).

5 Één leerlingenraad voor verschillende scholen?

Schoolbesturen kunnen zich - in tegenstelling tot de schoolraad - niet beperken tot één leerlingenraad voor verschillende scholen waarvan de vestigingen gelegen zijn in dezelfde gemeente of binnen een straal van twee kilometer. Het decreet bepaalt immers dat er een leerlingenraad opgericht wordt per school, eventueel als het schoolbestuur dat wenst zelfs per vestigingsplaats.

Toch zijn heel wat scholen hiervoor vragende partij, bv. omdat zij zich profileren als één geheel en op dezelfde campus gelegen zijn. Het schoolbestuur kan er in dat geval voor kiezen om afzonderlijk samengestelde leerlingenraden - bv. één voor de middenschool en twee voor de bovenbouwscholen - gezamenlijk te laten vergaderen. Dat strookt met het participatiedecreet en komt in de feiten neer op één grote leerlingenraad. Afspraken hierover worden best opgenomen in de respectievelijke huishoudelijk reglementen.

6 De leerlingenraad vierjaarlijks opnieuw samenstellen

Elke vier jaar wordt de leerlingenraad opnieuw samengesteld. De leerlingenraad bepaalt zelf op welke wijze deze hersamenstelling gebeurt. Behalve bij oprichting zijn verkiezingen niet verplicht. De leerlingenraad zal alle leerlingen op de hoogte brengen en hen de kans geven om zich kandidaat te stellen. De leerlingenraad staat zelf in voor de organisatie van de hersamenstelling. Schoolbestuur en directie zullen op vraag ondersteuning bieden. Als de bestaande leerlingenraad geen beslissing neemt over de nieuwe samenstelling, staat het schoolbestuur samen met de schoolraad in voor de samenstelling van de leerlingenraad via verkiezingen.

Verkiezingen worden georganiseerd via het kiesreglement. Het model van Katholiek Onderwijs Vlaanderen van het kiesreglement voor de leerlingenraad vind je als [bijlage 1](#) bij deze mededeling.

7 Werking

7.1 Samenstelling leerlingenraad

Onder leerlingen wordt begrepen: alle regelmatige leerlingen die in aanmerking komen voor subsidiëring. Het huishoudelijk reglement bepaalt de samenstelling van de leerlingenraad.

Voor het basisonderwijs zijn wij vanuit een participatieve schoolcultuur en een verbindend schoolklimaat voorstander om ook andere leerlingen dan de elf- tot dertienjarigen op te nemen in de leerlingenraad. De vraag tot oprichting kan alleen van elf- tot dertienjarigen komen.

7.2 Mandaten: vervanging en automatische beëindiging

De leerlingenraad wordt om de vier jaar opnieuw samengesteld. De termijn van vier jaar moet je in de eerste plaats begrijpen als een moment om de samenstelling van alle raden te herbekijken. Dit betekent niet dat de samenstelling vier jaar lang dezelfde is. Het huishoudelijk reglement regelt de wijze waarop nieuwe leden tijdens de mandaatperiode kunnen toetreden tot de raad.

De leerling in de leerlingenraad beëindigt van rechtswege zijn mandaat van zodra hij de school verlaat.

De leerlingenraad kan in het huishoudelijk reglement of in individuele gevallen van deze bepaling afwijken.

7.3 Bevoegdheid

7.3.1 Advies op vraag van de schoolraad of uit eigen beweging

De leerlingenraad kan op vraag van de schoolraad een schriftelijk advies uitbrengen over alle aangelegenheden waarbij de schoolraad overlegbevoegdheid heeft. De schoolraad schakelt dan de leerlingenraad in om de overlegprocedure voor de geleding leerlingen voor te bereiden. Voor ontwerpbeslissingen van het schoolbestuur die de schoolorganisatie of de eigenheid van de school fundamenteel veranderen, is de schoolraad verplicht vóór het overleg de geledingen die zij vertegenwoordigen te informeren en te raadplegen.

De leerlingenraad kan ook uit eigen beweging een advies uitbrengen over deze aangelegenheden. Het kan niet gaan om arbeidsvoorwaarden. De arbeidsvoorwaarden blijven de exclusieve materie van het LOC of de ondernemingsraad.

Het schoolbestuur geeft na ontvangst van het advies binnen dertig kalenderdagen een met redenen omkleed antwoord. Elk advies bezorgt de leerlingenraad ook ter informatie aan de andere onderliggende raden en de schoolraad.

7.3.2 Recht op informatie

De leden van de leerlingenraad hebben in functie van de uitoefening van hun bevoegdheden een algemeen informatierecht.

Het schoolbestuur moet niet op alle vragen om informatie of inzage ingaan:

- vragen die kennelijk onredelijk zijn
- aanvragen over documenten die niet af of onvolledig zijn
- gegevens die volgens van een decreet of wet onder de geheimhoudingsverplichting vallen
- informatie van persoonlijke aard tenzij betrokkene ermee akkoord gaat
- documenten over een strafsanctie, een administratieve sanctie of een tuchtmaatregel
- documenten die gegevens bevatten verstrekt door derden onder het beding dat ze vertrouwelijk blijven.

7.4 Informatieplicht

De leerlingenraad is verplicht om de leerlingen te informeren over hun standpunten en activiteiten en over de manier waarop zij hun bevoegdheden uitoefenen. De wijze waarop bepalen zij zelf.

7.5 Bescherming afgevaardigden

De leerling die dat deel uitmaakt van de leerlingenraad kan geen tuchtsanctie oplopen voor meningen geuit in de uitoefening van hun mandaat.

7.6 Afvaardiging van de geleding leerlingen naar de schoolraad

De geleding leerlingen heeft recht op afvaardiging in de schoolraad. Als er een leerlingenraad bestaat, zal deze leden van de leerlingenraad afvaardigen naar de schoolraad. De leerlingenraad kan ook afzien van dit recht. Dan wordt de geleding leerlingen in de schoolraad samengesteld via verkiezingen. Katholiek Onderwijs Vlaanderen is voorstander om de vertegenwoordiging uit de leerlingenraad af te vaardigen.

Na de oprichting van de leerlingenraad en voor het einde van het mandaat van de schoolraad kan de wijze van vertegenwoordiging in de schoolraad besproken, goedkeuren en vastgelegd worden in het huishoudelijk reglement.

Bij het opnieuw samenstellen van de schoolraad gebeurt de afvaardiging zoals voorzien in het huishoudelijk reglement.

7.7 Financiële middelen

De leerlingenraad beschikt voor de uitoefening van hun decretale bevoegdheden over een zekere onafhankelijkheid tegenover het schoolbestuur. Toch vallen zij in principe onder de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van het schoolbestuur. Het is daarom belangrijk dat steeds duidelijk wordt afgesproken dat de initiatieven van de leerlingenraad in overleg met het schoolbestuur worden genomen. Als dat niet het geval is, vallen de activiteiten buiten het schoolleven en op eigen verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de ouders van de minderjarige leerling.

De middelen waarover de leerlingenraad beschikken, behoren tot de middelen van het schoolbestuur en worden bijgevolg ook opgenomen in de boekhouding van het schoolbestuur. Middelen buiten de boekhouding houden, komt neer op een overtreding van de vzw-wetgeving. Omdat raden soms zelf middelen zullen genereren waarvan ze zelf de bestemming willen bepalen, is het noodzakelijk dat het schoolbestuur en de leerlingenraad afspraken maken over de aanwending van deze middelen. Deze afspraken worden bij voorkeur schriftelijk vastgelegd.

Het lijkt logisch dat leerlingenraad een eigen begroting opmaakt waarin zij de kosten voor de werking (kopieën, vergoedingen sprekers, drankjes ...) en verwachte opbrengsten opnemen. Zij zullen daarnaast ook communiceren over de manier waarop zij de middelen willen besteden die ze genereren via het organiseren van eigen initiatieven.

7.8 Huishoudelijk reglement

Het huishoudelijk reglement regelt de werking van de leerlingenraad.

Het huishoudelijk reglement bepaalt nu ten minste:

- de manier van samenstelling. De raad heeft in dit verband de opdracht om een representatieve weergave van de leerlingenpopulatie te bevorderen.

- het aantal mandaten
- de manier waarop nieuwe leden tijdens de mandaatperiode kunnen toetreden tot de raad en de redenen en wijze om mandaten vervroegd te beëindigen
- de manier waarop zij hun afvaardiging bepalen voor de schoolraad
- de manier om ervaringsdeskundigen en experts te betrekken bij de werkzaamheden van de raad
- in de praktijk betekent dit om de mogelijkheid te voorzien om externen uit te nodigen op de raad
- de manier van bijeenroeping en de vergaderfrequentie
- de manier van besluitvorming
- de manier om de communicatie- en informatieplicht te realiseren
- de vakantieperiodes die de termijn schorsen waarbinnen het advies op vraag van de schoolraad of uit eigen beweging beantwoord moeten worden

Het model van Katholiek Onderwijs Vlaanderen van het huishoudelijk reglement voor de leerlingenraad vind je als [bijlage 2](#) bij deze mededeling.

7.9 Aanwezigheid directie

De leerlingenraad kan vragen dat de directie aanwezig is bij de vergaderingen. Hierover kan in het huishoudelijk reglement een bepaling opgenomen worden.

7.10 Logistieke ondersteuning en begeleiding

Het schoolbestuur verstrekt de leerlingenraad de nodige logistieke ondersteuning. Dit betekent o.m. dat het schoolbestuur ondersteuning biedt bij de organisatie van eventuele verkiezingen, dat het schoolbestuur voorziet in een vergaderruimte ...

Het schoolbestuur verstrekt bovendien de leerlingenraad en de vertegenwoordigers van de leerlingen in de schoolraad de nodige begeleiding. Het decreet beschrijft niet wat deze begeleiding precies inhoudt, maar de decreetgever vond het belangrijk dat jongeren decretaal onderbouwd kunnen rekenen op ondersteuning vanuit het schoolbestuur.

Bijlagen

- [MLER_013_B01: kiesreglement voor de leerlingenraad](#)
- [MLER_013_B02: huishoudelijk reglement voor de leerlingenraad](#)